

12/02/2024

Սույն թվականի փետրվարի 12-ին ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի արևմտահայերենի բաժինը հյուրընկալել էր ՀՀ ԿԳՄՄՆ արտաքին կապերի և սփյուռքի վարչության սփյուռքի հետ կապերի բաժնի պետ Կ. Մնացականյանին: Բաժինները սերտորեն համագործակցում են: Այս դեպքում խնդիրը իսպաներեն-արևմտահայերեն ինքնուսույցի քննարկումն ու նրա մասին կարծիք տալն էր:

Ինստիտուտի արևմտահայերենի բաժնի գիտաշխատակից Ա.Ֆիշենկ-ճյանը խմբագրել, սրբագրել և տպագրելու համար համապատասխան տեսքի էր բերել ինքնուսույցի արևմտահայերենի մասը:

Ծավալվեց հետաքրքիր քննարկում, և ձեռք բերվեց պայմանավորվածություն, ըստ որի՝ Կ.Մնացականյանը նախ անձամբ մանրամասն կուսումնասիրի արևմտահայերենի մասը, ապա այն որոշ բուհերի համապատասխան ամբիոնների պատասխանատուների ուղարկելուց և նրանց կարծիքն ունենալուց հետո ևս մեկ անգամ կկազմակերպվի հանդիպում

արդեն վերջնական եզրակացության հանգելու համար:

18/02/2024

Ս.թ. փետրվարի 18-ին ՀՀ ԳԱԱ Հ. Աճառյանի անվան լեզվի ինստիտուտի ընդհանուր և համեմատական լեզվաբանության բաժնում տեղի ունեցավ ԵՊՀ ռոմանագերմանական բաժանմունքի դասախոս Ա. Մ. Խաչատրյանի ««Սասնա ծռեր» էպոսի գեղարվեստական համեմատությունների և նրանց անգլերեն համարժեքների մասին» ռեֆերատի քննարկումը: Ա. Խաչատրյանը ներկայացրեց աշխատանքի կառուցվածքը և հիմնական բովանդակությունը:

Բաժնի աշխատակիցները կարծիքներ հայտեցին, և արվեցին առաջարկություններ: Նշվեց, որ աշխատանքն արդիական և ինքնատիպ է, հեղինակը բավականին հետաքրքրական աշխատանք է կատարել, ծանոթ է համապատասխան գիտական գրականությանը, տիրապետում է նյութին և ունակ է կատարելու ինքնուրույն գիտական աշխատանք:

Բաժնի վարիչ Վ.Գ. Համբարձում-

յանը առաջարկեց տալ դրական կարծիք, որին աշխատակիցները քվեարկեցին միաձայն:

15/03/2024

Մարտի 15-ին ինստիտուտի ընդհանուր և համեմատական լեզվաբանության բաժնում տեղի ունեցավ հերթական գիտական քննարկումը: Թեման Վ.Գ. Համբարձումյանի «Հայերեն ստուգաբանություններ» թեմայով գիտական հոդվածն էր:

Աշխատանքը ներկայացրեց հեղինակը: Նա նշեց, որ հոդվածում առանձին քննության առարկա են հայ. (հ)անդ «դաշտ», (հ)աստ- «կին. ամուսնացող աղջիկ», (հ)արաւս «անմշակ՝ հանգստանալու թողած հող՝ դաշտ», աք- «ոտք», դեհ «այր(վ)ել» *հազ- // հեզ-* «հնչում. վանկ», *Հայկ (< այգ)* «դիցանուն, անվանադիր (էպոնիմ)», ոգորիլ «հակառակվել. մաքառել» բառերը և արմատները, որոնք, ըստ հեղինակի, բնիկ են և ունեն հնդեվրոպական ծագում: Ռուսերեն լեզվով գրված հիշյալ հոդվածը միաձայն քվեարկությամբ հանձնարարվեց տպագրության:

10/04/2024

Կայացավ ինստիտուտի բարբառագիտության բաժնի հերթական

նիստը, որն սկսվեց բաժնի աշխատակից Ա. Սարգսյանի «Արցախի ժողովրդագիտությունը» մատենաշարի 14-րդ՝ «Ղարաբաղի բարբառը» հատորի օրեր առաջ կայացած շնորհանդեսի առթիվ ջերմ շնորհավորանքներով:

Բաժնի աշխատակիցները ևս մեկ անգամ առիթ ունեցան ներկայացնելու բարբառագիտական պրակտումների արդյունքում հինհայերենյան շերտերը ներկայացնող իրողություններին առնչվող խնդիրներ:

Քննարկումը հետաքրքիր էր և բավականին արդյունավետ:

29/04/2024

Ա. թ. ապրիլի 29-ին ինստիտուտի կիրառական լեզվաբանության բաժնի փորձառական հնչյունաբանության լաբորատորիայում տեղի ունեցավ լեզվի արդիական հարցերին վերաբերող կլոր սեղան-քննարկումների շարքի առաջին նիստը: Կիրառական լեզվաբանության բաժինը մասնախտական քննարկման էր հրավիրել ինստիտուտի արևմտահայերենի բաժնի գիտաշխատողներին:

Նիստը վարում էին կիրառական լեզվաբանության բաժնի վարիչ Գ. Գրիգորյանը և նույն բաժնի գիտաշ-

խատող Ս. Հովհաննիսյանը: Քըն-նարկվեցին կիրառական լեզվաբա-նության նորագույն մեթոդներ ներ-դնելու հնարավորությունները արև-մտահայերենի ուսումնասիրության մեջ: Դիտարկվեցին արևելահայե-րեն-արևմտահայերեն արդի փոխ-ազդեցությունները և արևելահայ-արևմտահայ լեզվական փոխըմբռն-ման հարցեր:

Նիստն ամփոփվեց երկու բաժին-ների միջև համագործակցության նոր եզրեր և հետազոտական ընդհանուր թեմաներ մշակելու առաջարկով:

15/05/2024

Ս. թ. մայիսի 15-ին ինստիտուտի կիրառական լեզվաբանության բաժ-նի փորձառական հնչյունաբանույթ-յան լաբորատորիայում տեղի ունե-ցավ հերթական կլոր սեղան-քննար-կումը: Այս անգամ կիրառական լեզ-վաբանության բաժինը մասնագի-տական քննարկման էր հրավիրել ինստիտուտի ժամանակակից հայոց լեզվի բաժնի գիտաշխատողներին:

Քննարկվեցին լեզվի արդիական խնդիրներին վերաբերող հարցեր: Մասնավորապես, անդրադարձ եղավ ժամանակակից հայոց լեզվի ուսումնասիրության մեջ կիրառա-կան լեզվաբանության մեթոդներին և

արդի հայերենի բանավոր խոսքում դրսևորվող մերժելի իրողություննե-րին:

Նիստն ամփոփվեց երկու բաժին-ների միջև համագործակցության նոր հնարավորությունների, միասնաբար աշխատելու և նոր թեմաներ մշա-կելու որոշմամբ:

22/05/2024

Ինստիտուտի բարբառագիտութ-յան բաժնի հերթական նիստը կա-րևորվեց ևս մեկ հետաքրքիր նախա-ծեռնությամբ: Ինստիտուտի տնօրեն և բաժնի վարիչ Վ.Կատվայանն ա-ռաջարկեց բաժնի աշխատակիցնե-րի ողջ ներուժը կենտրոնացնել մի շատ կարևոր թեմայի ուղղությամբ, հետևյալ վերտառությամբ՝ «Բարբա-ռային զուգաբանությունների արտա-հայտությունը հայերենի բարբառնե-րում»:

Վերջին մի քանի տասնամյակնե-րի ընթացքում բաժնի աշխատակից-ների հավաքչական աշխատանքնե-րի արդյունքում բաժնում կուտակվել են հայերենի բարբառների 500-ից ավելի խոսվածքային միավորների նկարագրությանն առնչվող նյութեր, հրապարակի վրա են բարբառագի-տական տարբեր խնդիրների նվիր-ված բազմաթիվ հետազոտություն-

ներ, մենագրություններ, առանձնակի կարևորություն են ստանում բարբառային համակարգերին առնչվող ուսումնասիրությունները:

Հենց այդ հուսալի հենքի վրա բաժինը ստանձնում է առաջիկայում ներկայացնելու կոլեկտիվ աշխատանք՝ «Արևելյան խմբակցության մեջ ներառվող հարավարևելյան և հյուսիսարևելյան բարբառախմբերը» թեմայով: Ընդ որում՝ ինստիտուտում պահվող խոսվածքային գրանցումներից 223-ը Արևելյան խմբակցությանը պատկանող խոսվածքների նյութերն են: Կարելի է ասել, որ ունենք հուսալի շտեմարան ուսումնասիրություն կատարելու համար:

14/06/2024

Ինստիտուտի բարբառագիտության բաժնում դարձյալ բաժնի նիստ էր և ընթացիկ աշխատանքների մանրակրկիտ քննարկում: Ըստ ընդունված կարգի՝ ամեն տարվա հունիս ամսի առաջին կեսին ինստիտուտի բաժիններից յուրաքանչյուրը ներկայացնում է կիսամյակային հաշվետվություն կատարված պլանային աշխատանքների մասին:

Առկա արդյունքից գոհ մնալով՝ աշխատակիցներն արտահայտեցին

իրենց պատրաստակամությունը՝ առաջնորդվելու արդի գիտական ուսումնասիրությունների նոր պահանջներով:

15/06/2024

Ամփոփվել են ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի, Ռուսաստանի հայերի միության և «Արարատյան ալյանս» մտքի կենտրոն ինստիտուտի հայտարարած երիտասարդ գիտնականների համար «Լավագույն գիտական աշխատանք» մրցույթի արդյունքները: «Լավագույն գիտական աշխատանք» մրցույթի արդյունքում «Հայագիտություն և հասարակական գիտություններ» անվանակարգում Լեզվի ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող, Բ.Գ.Թ., դոցենտ Մերի Սարգսյանն արժանացել է 2-րդ կարգի մրցանակի:

17/06/2024

Ս. Թ. հունիսի 17-ին ինստիտուտի կիրառական լեզվաբանության բաժնի փորձառական հնչյունաբանության լաբորատորիայում տեղի ունեցավ կլոր սեղան-քննարկումների շարքի երրորդ նիստը:

Բաժինը մասնագիտական քննարկման էր հրավիրել ինստիտուտի

բառարանագրության բաժնի գիտաշխակիցներին:

Նիստում քննարկվեցին երկու բաժինների միջև համագործակցության հնարավորությունները, որն ամփոփվեց երկու բաժինների միջև հետագա համատեղ աշխատանքների մտադրությամբ, լեզվի իմացության մակարդակի բարձրացմանն ուղղված հանրամատչելի նյութերի հրապարակման առաջարկով:

Կիրառական լեզվաբանության բաժինը իր պատրաստականությունը հայտնեց բառարանագրության բաժնին՝ աջակցելու նոր բառեր հավաքելու աշխատանքներին:

24/06/2024

Ինստիտուտը միջազգային համագործակցության առաջարկ ստացավ Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի պետական գիտական բազային կազմակերպության Հ. Իբրահիմովի անվան համալիր հետազոտական ինստիտուտից, և երկու

կողմերի միջև կնքվեց համագործակցության պայմանագիր:

Համաձայն պայմանագրի՝ սկիզբ դրվեց առաջին համատեղ գիտական ուսումնասիրությանը, որը հոգեբանության ուղղությամբ իրականացնելու են ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի կիրառական լեզվաբանության բաժինը և ՌԳԱ համալիր հետազոտական ինստիտուտի բանասիրության և մշակութաբանության լաբորատորիան:

Մշակվեց հոգեբանական բազմալեզու գիտափորձի հայոց լեզվի հատվածի մեխանիզմը, ինչպես նաև գործնական քայլեր ձեռնարկվեցին ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտում հոգենյարդալեզվաբանական ընդլայնված հետազոտությունների հնարավորություններ ստեղծելու ուղղությամբ: